Hämeen ELY

Pk-yritysbarometri

kevät 2012

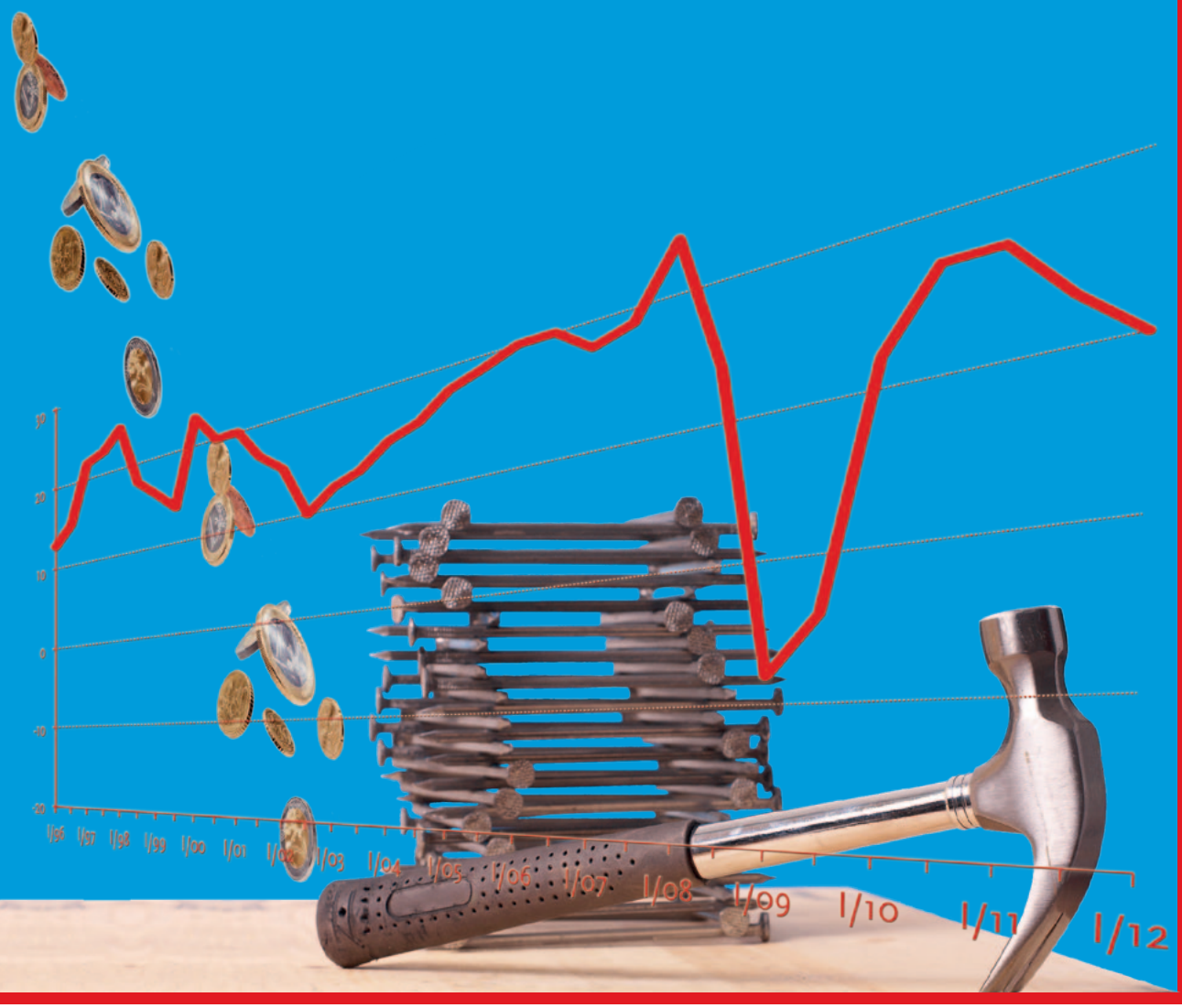

Suomen Yrittäjät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

FINNVERA

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

www.ely-keskus.fi/hame

yrittajat.fi

ESIPUHE

Esipuhe

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raportteina.

Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään koko pk-sektorin näkökulmasta ja myös päätoimialoittain teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Alueraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen yritysten ja koko maan välillä.

Kevään 2012 Pk-yritysbarometri perustuu 3900 pk-yrityksen vastauksiin. Se kuvaa siten kattavasti suomalaisten pk-yritysten käsityksiä taloudellisen toimintaympäristön muutoksista sekä yritysten liiketoimintaan ja kehitysnäkymiin vaikuttavista tekijöistä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia, suhdannetilanteeseen sopeutumista ja rahoitustilannetta.

Ajankohtaisilla kysymyksillä on tällä kertaa selvitetty yritysten maksuongelmia, suunnitelmia toiminnan siirtämisestä Viroon sekä käännetyn arvonlisäveron vaikutuksia.

Helsingissä 14.2.2012

Jussi Järventaus	Pauli Heikkilä	Markku Wallin
toimitusjohtaja	toimitusjohtaja	osastopäällikkö
Suomen Yrittäjät	Finnvera Oyj	Työ- ja elinkeinoministeriö

SISÄLLYSLUETTELO

ESIPUHE 2
SISÄLLYSLUETTELO 3
TIIVISTELMÄ 4
1. JOHDANTO 5
1.1 Barometri 5
1.2 Aineisto 6
2 YRITYSTEN OSUUDET TOIMIALOILLA 7
3 YRITYKSET JA TYÖLLISYYS 8
4. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT 9
5. PK-YRITYSTEN TYÖLLISTÄMISEN SUURIMMAT ESTEET 13
6. SOPEUTTAMISTOIMET SUHDANNETILANTEEN VUOKSI 15
7. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS 16
8. PK-YRITYSTEN RAHOITUS 17
9. AJANKOHTAISET ASIAT 20
SUOMEN YRITTÄJIEN JA ALUEJÄRJESTÖJEN YHTEYSTIEDOT 22
FINNVERA OYJ:N JA ALUEKONTTOREIDEN YHTEYSTIEDOT 23

TIIVISTELMÄ

Suhdannenäkymät

Pk-yritysten suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on koko maassa laskusuunnassa syksystä 2011. 56 % koko maan pk-yrityksistä arvioi suhdannenäkymien pysyvän ennallaan lähimmän vuoden aikana. Koko maan pk-yrityksistä 22 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 22 % huononevan. Alueella suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on laskenut (-5 %). Ennallaan suhdanteiden arvioi alueella pysyvän 57 % pk-yrityksistä. 20 % koko maan pk-yrityksistä arvioi henkilökunnan määrän suhdannenäkymien suurentuvan seuraavan vuoden kuluttua ja 11 % arvioi henkilökunnan määrän olevan pienempi. Suurin osa koko maan (70 %) sekä alueen pk-yrityksistä arvioi henkilökunnan määrän suhdannenäkymien pysyvän yhtä suurina seuraavan vuoden kuluttua. Alueella henkilökunnan määrän muutosta kuvaava saldoluku on 5 %. Vastaava koko maan saldoluku on 9 %. Syksyyn 2011 verrattuna henkilökunnan määrän muutosta kuvaava saldoluku on koko maassa ja alueella laskenut.

Pk-yritysten työllistymisen suurimmat esteet

Koko maan pk-yrityksistä 30 %:lla ei ole tarvetta työllistää tällä hetkellä. Alueella vastaava lukema on 34 %. 72 %:lla koko maan pk-yrityksistä olisi tarvetta työllistää. Pk-yritysten työllistämistä estävät kuitenkin eri tekijät, kuten kysynnän rittämättömyys ja epävakaisuus ja työvoiman saatavuus. Nuorten työllistämisen esteet liittyvät koko maassa nuorten yleisiin työelämävalmiuksiin (25 %) ja ammatilliseen perusosaamiseen (24 %). Alueella nuorten työllistämisen esteinä pk-yritykset näkevät nuorten ammatillisen perusosaamisen työelämävalmiuden (26 %).

Sopeuttamistoimet suhdannetilanteen vuoksi

Koko maan pk-yrityksistä 26 % on sopeuttanut toimintaansa ja 13 % suunnittelee sopeuttavansa toimintaa suhdannetilannetta vastaavaksi. Keinoina sopeuttamisessa on ollut tai on suunnitteilla lomautuksia (35 %) ja työaikajärjestelyitä (32 %). Alueella sopeuttamista on jo toteuttanut myös 26 % yrityksistä. Keinoina alueen sopeuttamistilanteissa on ollut lomautukset ja työaikajärjestelyt (32 %).

Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Koko maan pk-yrityksissä on eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä (42 %). Toiseksi eniten koko maassa on asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä. Yritystoiminnan loppumista ennakoi 2 % pk-yrityksistä. Alueella suurin ryhmä muodostuu kasvua mahdollisuuksien mukaan hakevista pk-yrityksistä (37 %). Toiminnan loppumista alueella ennakoi 3 % yrityksistä.

1. JOHDANTO

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raportteina.

1.1 Barometri

Pk-yritysbarometrissa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu mm. yrityksen kehittämiseen, kasvuun, työllistämiseen ja rahoittamiseen liittyvistä rakenteellisista tekijöistä. Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset (alle 250 henkilöä työllistävät) pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2010 sekä Fonecta ProFinder -yritysrekisteriä, josta otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, kokoluokka ja sijainti. Vastaajajoukko on 3900 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Aineisto on kerätty Internet ja puhelinkyselyinä joulukuun 2011 ja tammikuun 2012 välisenä aikana. Seuraavalla sivulla on esitelty taustatietojakaumia alueen haastatelluista yrityksistä. Tutkimuksen on tehnyt Innolink Research Oy Suomen Yrittäjien, Finnvera Oyj:n sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta. Tutkimusprojektista ovat vastanneet Innolink Research Oy:ssä tutkimusjohtaja Mikko Kesä, viestintäpäällikkö Etta Partanen, tutkimuspäällikkö Juuso Heinisuo sekä tutkimuskoordinaattori Anssi Mäkelä. Suomen Yrittäjissä tutkimusprojektista on vastannut ekonomisti Timo Lindholm, Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen sekä työ- ja elinkeinoministeriössä neuvotteleva virkamies Esa Tikkanen.

1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti lopussa olevan kartan mukaista maakuntajakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, muu Pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa).

2) Lisäksi tutkimusaineistosta tehdään raportit Hämeen, Kaakkois-Suomen, Pohjanmaan ja Uudenmaan ELY-alueille sekä Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueelle sekä uusina alueina vuonna 2011 mukaan tulivat Espoo ja Vantaa.

3) Helsingin, Pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan aikasarjoissa ja kuvioissa olevat luvut ovat vuoden 1999 syksyyn asti koko Uudenmaan alueen lukuja. Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.

4) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite '*saldoluku*'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettujen prosenttilukujen erotusta.

   Esimerkiksi: Yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana

   paranee 39 %, huononee 9 % $\Rightarrow$ saldoluku = +30

1.2 Aineisto

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Muissa tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Laskentaperusteena käytetään painotettua otoskokoa . Painotetulla aineistolla lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

Taulukko 1: Taustatietoja alueelta haastatelluista yrityksistä

		N	%
ALUE	Häme ELY	425	7,8 %
PÄÄTOIMIALA	Kauppa	78	18,4 %
	Palvelut	198	46,6 %
	Rakentaminen	31	7,3 %
	Teollisuus	118	27,8 %
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	238	56,3 %
	5 - 9 henkilöä	60	14,2 %
	10 - 19 henkilöä	69	16,3 %
	20 - 49 henkilöä	31	7,3 %
	50+ henkilöä	25	5,9 %
LIIKEVAIHTO VUONNA 2011	alle 0,2 milj. euroa	142	34,4 %
	0,2 - 0,49 milj. euroa	73	17,7 %
	0,5 - 1,49 milj. euroa	92	22,3 %
	1,5+ milj. euroa	106	25,7 %
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	23	5,5 %
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	165	39,6 %
	Pyrkii säilyttämään asemansa	149	35,7 %
	Ei kasvutavoitteita	72	17,3 %
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	8	1,9 %
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	297	71,9 %
	Kyllä	116	28,1 %
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	2005 - 2011	92	23,4 %
	2000 - 2005	51	12,9 %
	1990 - 1999	112	28,4 %
	1989 -	139	35,3 %
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	365	86,1 %
	Palkattu toimitusjohtaja	54	12,7 %
	Muu	5	1,2 %

2 YRITYSTEN OSUUDET TOIMIALOILLA

Suomessa oli 262 548 yritystä [1] vuonna 2011. Näistä yrityksistä Päijät-Hämeen alueella toimi 9333 ja Kanta-Hämeessä 7886 yritystä. Koko maassa palvelualan yrityksiä oli noin 58 %, kaupan- 17 %, rakentamisen- 16 % ja teollisuudenalan yrityksiä 8 %.

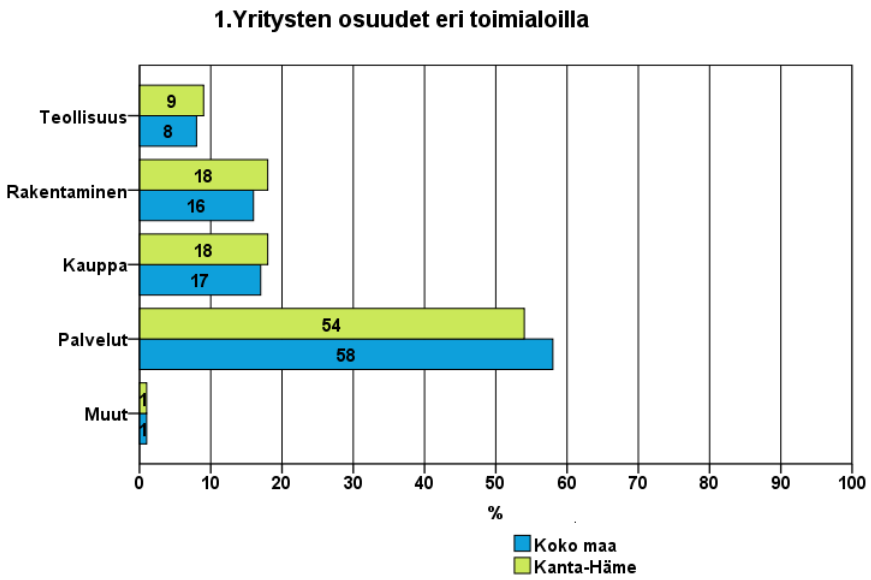

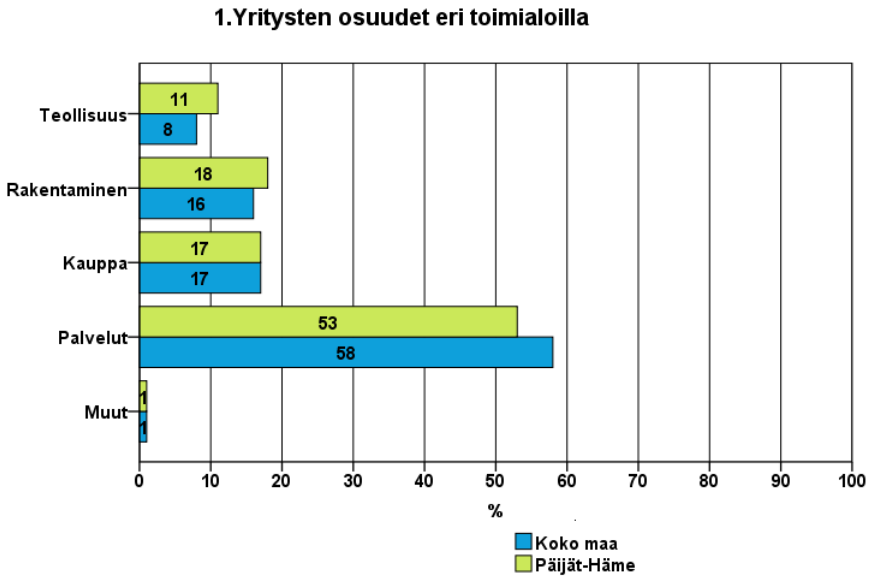

1. Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri, pl. toimiala A. maa-, metsä- ja kalatalous

3 YRITYKSET JA TYÖLLISYYS

Työllisten määrä oli Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun [2] mukaan koko maassa joulukuussa 2011, 2 411 000 henkeä. Lukema on 14 000 henkeä enemmän kuin vuonna 2010 vastaavana ajankohtana. Työttömyysaste oli koko maassa joulukuussa 2011, 7,4 % [2]. Lukema on 0,5 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuonna 2010 joulukuussa. Päijät-Hämeessä työskenteli 85 000 henkilöä ja Kanta-Hämeessä 79 000 [3] työttömyysasteen ollessa Päijät-Hämeessä 8,5 % ja Kanta-Hämeessä 6,1. [4] Työttömyysaste on noussut Päijät-Hämeessä 2,2 prosenttiyksikköä ja laskenut Kanta-Hämeessä -2,1 prosenttiyksikköä, vuoden 2010 vastaavasta ajankohdasta [4].

Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi	Yhtäsuuri	Pienempi	Saldoluku %
Häme ELY	13,3 %	78,3 %	8,4 %	4,9 %
Koko maa	19,8 %	69,7 %	10,5 %	9,4 %

20 % koko maan pk-yrityksistä arvioi henkilökunnan määrän suhdannenäkymien suurentuvan seuraavan vuoden kuluttua ja 11 % arvioi henkilökunnan määrän olevan pienempi. Suurin osa koko maan (70 %) sekä alueen pk-yrityksistä arvioi henkilökunnan määrän suhdannenäkymien pysyvän yhtä suurina seuraavan vuoden kuluttua. Alueella henkilökunnan määrän muutosta kuvaava saldoluku on 5 %. Vastaava koko maan saldoluku on 9 %. Syksyyn 2011 verrattuna henkilökunnan määrän muutosta kuvaava saldoluku on koko maassa ja alueella laskenut.

2. Henkilökunnan määrän muutosodotukset seuraavan vuoden aikana

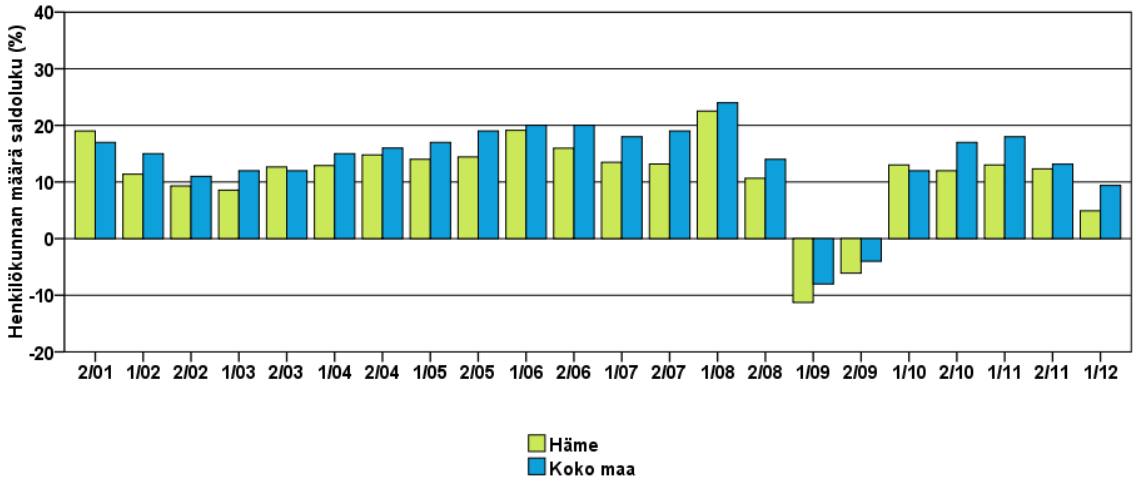

2. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2011, marraskuu
3. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2012, liitetaulukko 31. Työlliset maakunnittain
4. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2012, liitetaulukko 43. Työttömyysaste maakunnittain

4. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT

Taulukko 3: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku %
Häme ELY	18,9 %	56,9 %	24,2 %	-5,3 %
Koko maa	21,9 %	56,0 %	22,2 %	-,3 %

Pk-yritysten suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on koko maassa laskusuunnassa syksystä 2011. 56 % koko maan pk-yrityksistä arvioi suhdannenäkymien pysyvän ennallaan lähimmän vuoden aikana. Koko maan pk-yrityksistä 22 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 22 % huononevan. Alueella suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on laskenut (-5 %). Ennallaan suhdanteiden arvioi alueella pysyvän 57 % pk-yrityksistä.

Seuraavasta kuvasta voimme havaita pk-yritysten suhdannenäkymien kehityksen tutkimusjaksosta 2/99 lähtien. Koko maassa suhdannenäkymät ovat laskussa syksystä 2011.

3. Yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana

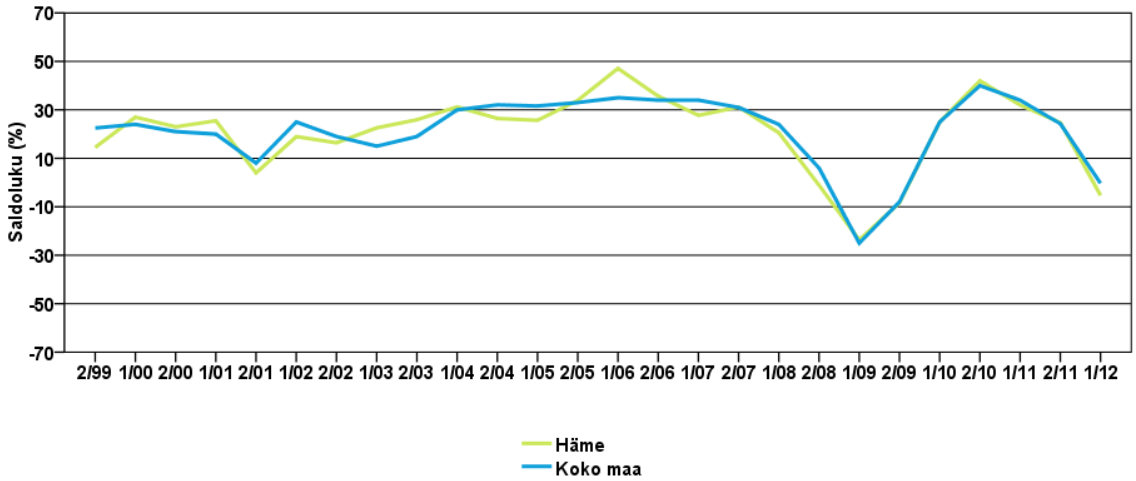

Seuraavissa taulukoissa 4.1-4.11 on vertailtu eri osa-alueiden suhdanteiden kehittymistä.

Taulukko 4.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät liikevaihdon mukaan seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi	Yhtäsuuri	Pienempi	Saldoluku %
Häme ELY	34,6 %	44,8 %	20,6 %	14,0 %
Koko maa	40,5 %	42,5 %	17,0 %	23,6 %

Taulukko 4.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät investoinnin arvon mukaan seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi	Yhtäsuuri	Pienempi	Saldoluku %
Häme ELY	17,5 %	64,3 %	18,2 %	-,7 %
Koko maa	17,4 %	60,8 %	21,8 %	-4,4 %

Taulukko 4.3: Pk-yritysten suhdannenäkymät vientiarvon mukaan seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi	Yhtäsuuri	Pienempi	Saldoluku %
Häme ELY	9,1 %	78,4 %	12,6 %	-3,5 %
Koko maa	14,3 %	74,0 %	11,8 %	2,5 %

Taulukko 4.4: Pk-yritysten suhdannenäkymät tuontiarvon mukaan seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi	Yhtäsuuri	Pienempi	Saldoluku %
Häme ELY	8,0 %	82,7 %	9,3 %	-1,3 %
Koko maa	11,5 %	76,4 %	12,1 %	-,6 %

Taulukko 4.5: Pk-yritysten suhdannenäkymät tuotantokustannusten mukaan seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi	Yhtäsuuri	Pienempi	Saldoluku %
Häme ELY	48,8 %	41,3 %	10,0 %	38,8 %
Koko maa	45,7 %	44,8 %	9,4 %	36,3 %

Taulukko 4.6: Pk-yritysten suhdannenäkymät tuotteiden tai palveluiden hintojen mukaan seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi	Yhtäsuuri	Pienempi	Saldoluku %
Häme ELY	47,2 %	47,6 %	5,2 %	42,0 %
Koko maa	50,3 %	43,7 %	6,0 %	44,3 %

Taulukko 4.7: Pk-yritysten suhdannenäkymät kannattavuuden mukaan seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi	Yhtäsuuri	Pienempi	Saldoluku %
Häme ELY	24,3 %	52,5 %	23,2 %	1,1 %
Koko maa	30,8 %	49,4 %	19,8 %	11,0 %

Taulukko 4.8: Pk-yritysten suhdannenäkymät vakavaraisuuden mukaan seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi	Yhtäsuuri	Pienempi	Saldoluku %
Häme ELY	28,0 %	61,5 %	10,5 %	17,5 %
Koko maa	30,5 %	59,4 %	10,1 %	20,5 %

Taulukko 4.9: Pk-yritysten suhdannenäkymät tuotekehityspanostusten mukaan seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi	Yhtäsuuri	Pienempi	Saldoluku %
Häme ELY	25,3 %	63,6 %	11,2 %	14,1 %
Koko maa	23,2 %	63,9 %	13,0 %	10,2 %

Taulukko 4.10: Pk-yritysten suhdannenäkymät tilausten määrä mukaan seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi	Yhtäsuuri	Pienempi	Saldoluku %
Häme ELY	30,6 %	48,0 %	21,4 %	9,3 %
Koko maa	33,4 %	48,3 %	18,3 %	15,2 %

Taulukko 4.11: Pk-yritysten suhdannenäkymät kapasiteetin käyttöasteen mukaan seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi	Yhtäsuuri	Pienempi	Saldoluku %
Häme ELY	20,2 %	62,8 %	17,0 %	3,2 %
Koko maa	26,8 %	59,2 %	14,0 %	12,7 %

Eri osatekijöiden suhdannetekijöitä arvioitaessa koko maassa suurin saldoluku syntyy tekijään tuotteiden ja palveluiden hinnat 44 %. Toiseksi korkein saldoluku muodostuu tekijään tuotantokustannukset 36 % ja kolmanneksi osatekijään liikevaihto 24 %.

Alueella suurin saldoluku muodostuu osatekijään tuotteiden ja palveluiden hinnat 42 %. Toiseksi suurin saldoluku tekijään tuotantokustannukset 39 % ja kolmanneksi osatekijään vakavaraisuus 18 %.

Kuvassa 3.1 on esitetty pk-yritysten liikevaihdon ja kannattavuuden suhdannenäkymien kehittyminen, koko maassa ja alueella.

3.1 Suhdannenäkymät seuraavan vuoden kuluttua

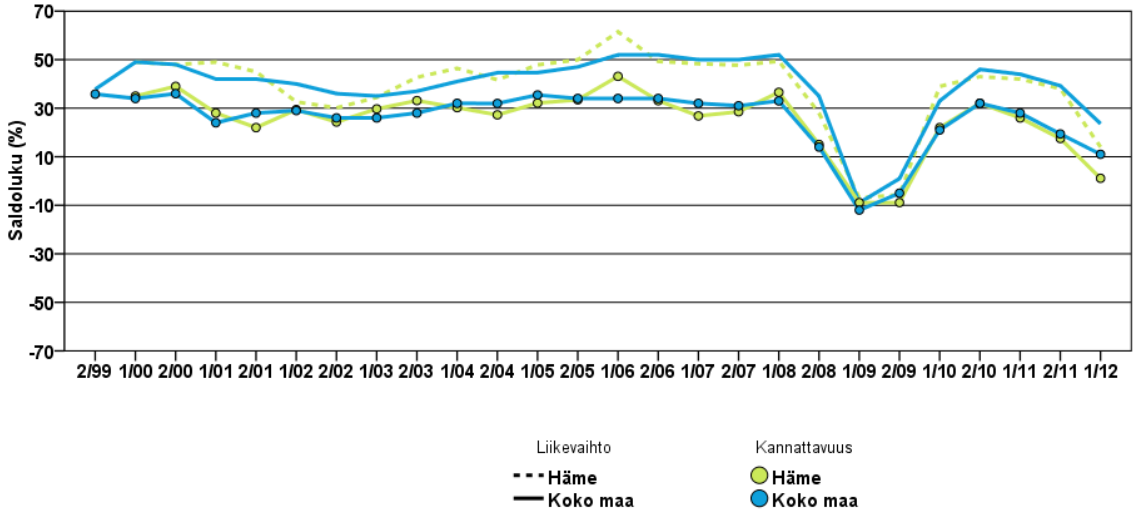

5. PK-YRITYSTEN TYÖLLISTÄMISEN SUURIMMAT ESTEET

Koko maan pk-yrityksistä 30 %:lla ei ole tarvetta työllistää tällä hetkellä. Alueella vastaava lukema on 34 %. 70 %:lla koko maan pk-yrityksistä olisi tarvetta työllistää. Pk-yritysten työllistämistä estävät kuitenkin eri tekijät, kuten kysynnän rittämättömyys ja epävakaisuus ja työvoiman saatavuus.

4.Pk-yritysten työllistämisen tarve

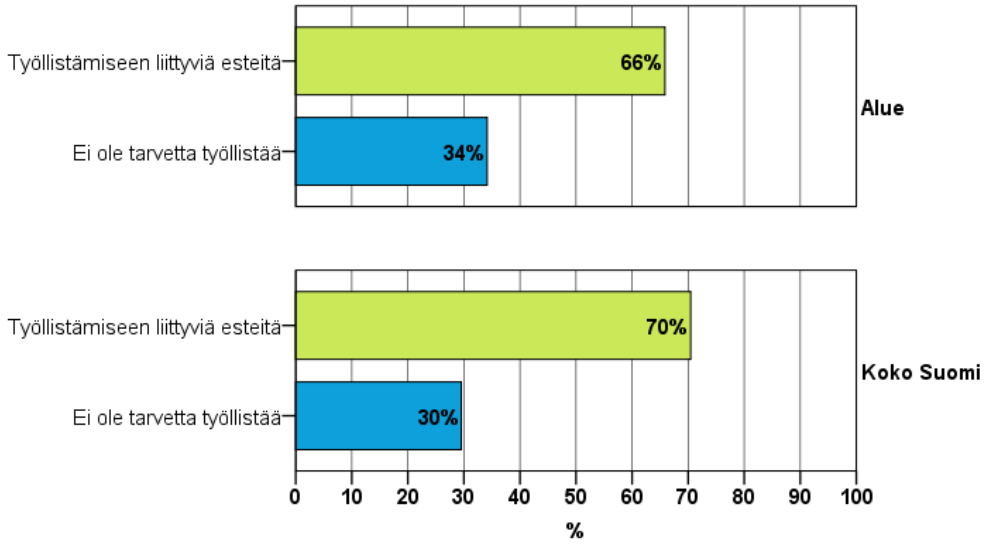

5. Pk-yritysten työllistämisen esteet?

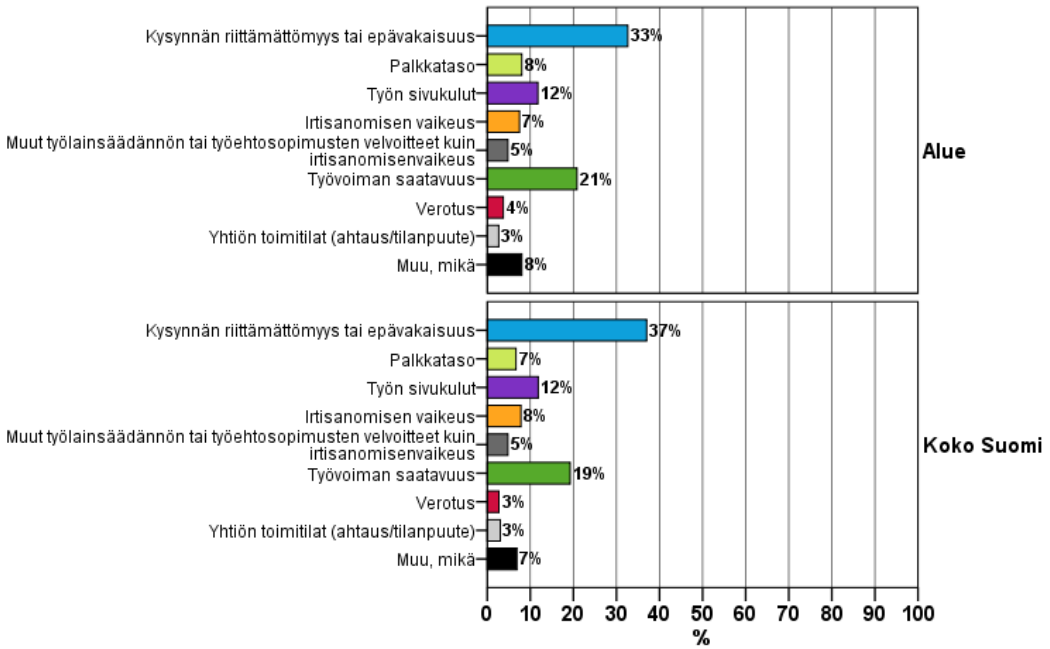

Nuorten työllistämisen esteet liittyvät koko maassa nuorten yleisiin työelämävalmiuksiin (25 %) ja ammatilliseen perusosaamiseen (24 %). Alueella nuorten työllistämisen esteinä pk-yritykset näkevät nuorten ammatillisen perusosaamisen työelämävalmiuden (26 %).

Taulukko 5: Liittyykö nuorten työllistymiseen mielestänne erityisiä esteitä

	Ei	Kyllä	Ei osaa sanoa
Häme ELY	65,0 %	25,4 %	9,5 %
Koko maa	66,2 %	23,9 %	9,9 %

6. Mihin nuorten työllistymisen esteet liittyvät, jos liittyy erityisiä esteitä?

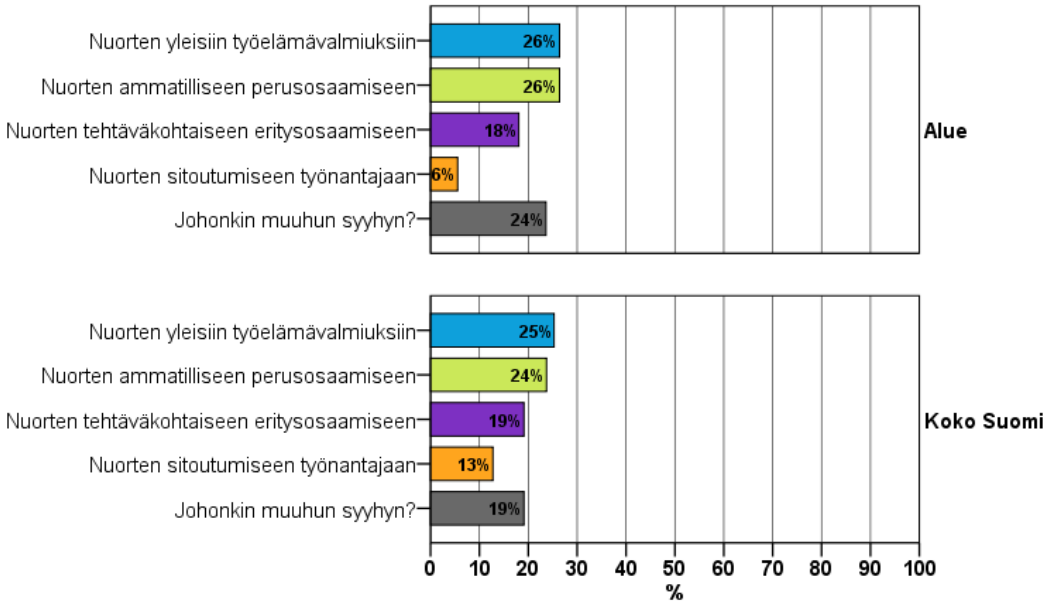

6. SOPEUTTAMISTOIMET SUHDANNETILANTEEN VUOKSI

Koko maan pk-yrityksistä 26 % on sopeuttanut toimintaansa ja 13 % suunnittelee sopeuttavansa toimintaa suhdannetilannetta vastaavaksi. Keinoina sopeuttamisessa on ollut tai on suunnitteilla lomautuksia (35 %) ja työaikajärjestelyitä (32 %). Alueella sopeuttamista on jo toteuttanut myös 26 % yrityksistä. Keinoina alueen sopeuttamistilanteissa on ollut lomautukset ja työaikajärjestelyt (32 %).

Taulukko 6: Onko yrityksessänne tarvetta sopeuttaa toimintaanne nykyisen suhdannetilanteen vuoksi?.

	Ei	Kyllä, olemme jo sopeuttaneet	Kyllä, olemme suunnittelemassa sopeuttamista
Häme ELY	60,2 %	25,7 %	14,1 %
Koko maa	60,7 %	26,0 %	13,3 %

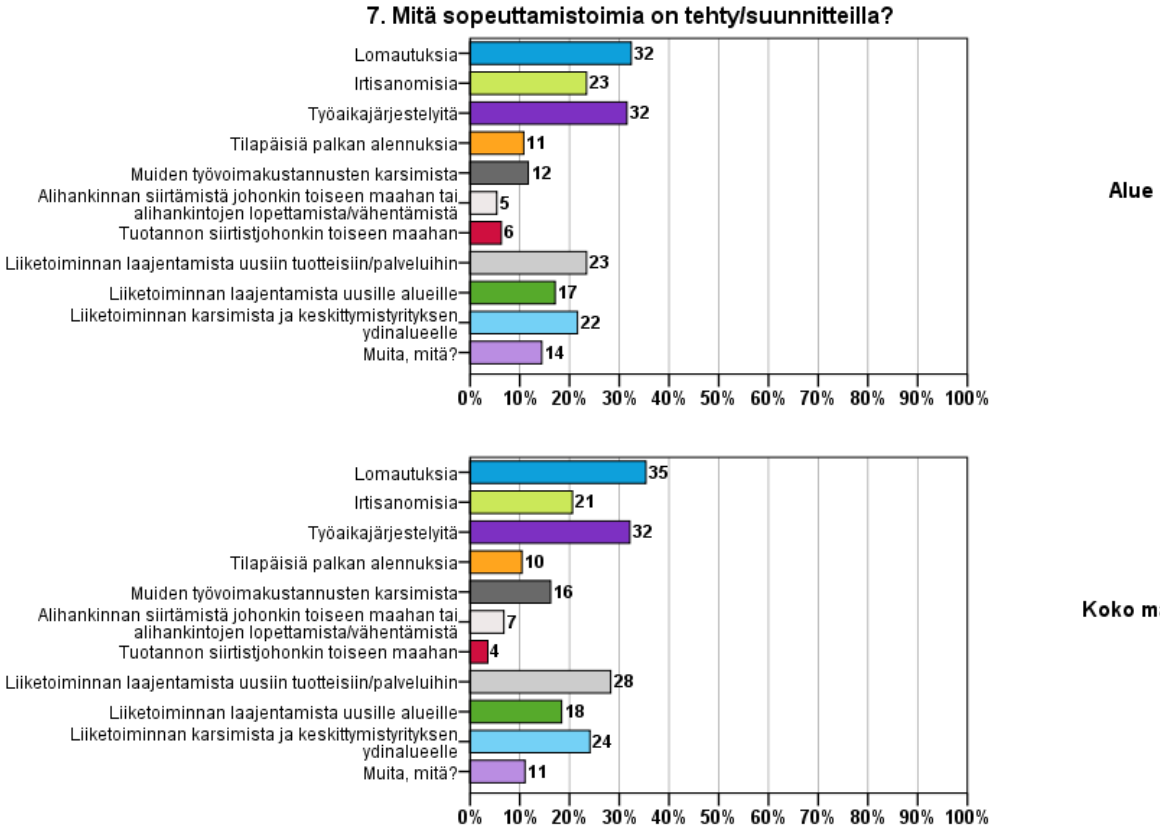

7. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS

Taulukko 7: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

	Voimakkaasti kasvuhakuinen	Kasvaa mahdol-lisuuksien mu-kaan	Pyrkii säi-lyttämään asemansa	Ei kasvutavoit-teita	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana
Häme ELY	5,2 %	36,7 %	35,3 %	19,9 %	2,8 %
Koko maa	8,4 %	42,4 %	32,8 %	14,5 %	1,9 %

Koko maan pk-yrityksissä on eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä (42 %). Toiseksi eniten koko maassa on asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä. Yritystoiminnan loppumista ennakoi 2 % pk-yrityksistä. Alueella suurin ryhmä muodostuu kasvua mahdollisuuksien mukaan hakevista (37 %). Toiminnan loppumista alueella ennakoi 3 % yrityksistä.

8. Pk-yritysten kasvuhakuisuus

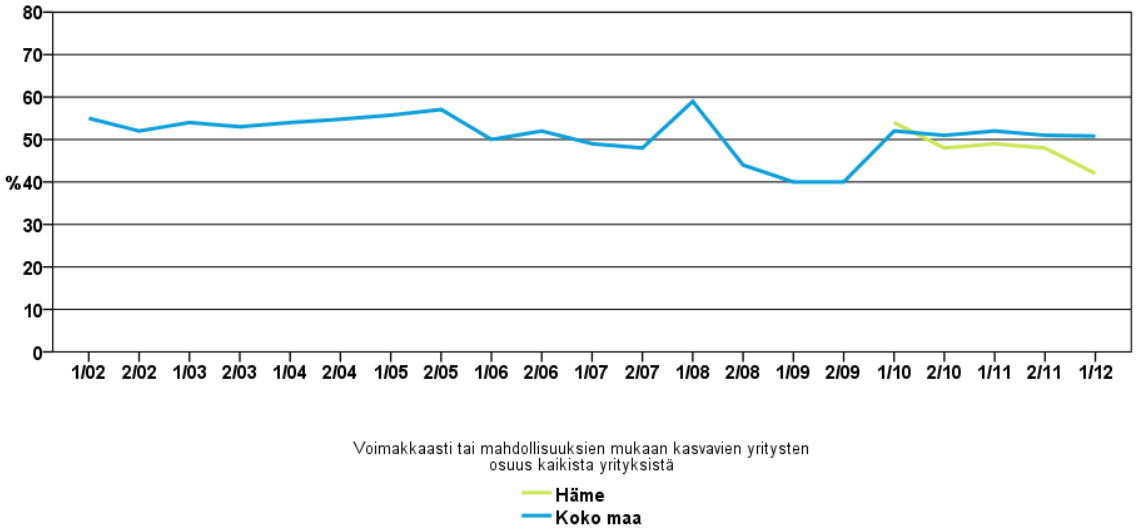

8. PK-YRITYSTEN RAHOITUS

Pk-yritysten pääpankkina on koko maassa joko OP-Pohjola (Osuuspankki) (38 %) tai Nordea (36 %). Pk-yrityksistä 49 % oli ottanut lainaa rahoituslaitoksilta. Alueella lainaa rahoituslaitoksilta oli ottanut 45 % pk-yrityksistä (taulukko 9).

Ulkopuolista rahoitusta oli koko maan pk-yrityksistä ottanut 28 % ja alueella 21 % (taulukko 10.). Pääsääntöisesti rahoitusta oli otettu pankista 77 % ja rahoitusyhtiöistä sekä Finnverasta (18 %). Yritykset, jotka aikovat hakea ulkopuolista rahoitusta, hakevat rahoitusta pankista (84 %). Koko maan pk-yrityksistä ulkopuolista rahoitusta aikoo hakea noin 22 % yrityksistä (taulukko 12).

Taulukko 8: Yrityksen pääpankki.

	Nordea	OP-Pohjola (Osuus-pankki)	Paikal-lisosuus-pankki	Sampo pankki	Säästö-pankki	Handels-banken	Muu
Häme ELY	31,8 %	44,5 %	1,8 %	6,7 %	9,9 %	2,8 %	2,5 %
Koko maa	36,1 %	37,8 %	4,0 %	8,5 %	7,7 %	2,2 %	3,8 %

Taulukko 9: Onko yrityksellä lainaa rahoituslaitoksilta?

	Ei	Kyllä
Häme ELY	55,1 %	44,9 %
Koko maa	51,5 %	48,5 %

Taulukko 10: Oletteko ottaneet ulkopuolista rahoitusta viimeisen 12 kk:n aikana?

	Ei	Kyllä
Häme ELY	79,2 %	20,8 %
Koko maa	72,2 %	27,8 %

Taulukko 11: Mistä olette ottanut rahoitusta?

	Pankista	Rahoi-tusyhti-öistä	Finnve-rasta	Vakuu-tus-/eläke vakuu-tusyhti-öistä	Pääoma-sijoittajal-ta	Tekesistä	ELY-kesku ksesta	Muualta
Häme ELY	72,4 %	20,7 %	22,4 %	5,2 %	1,7 %	3,4 %	5,2 %	6,9 %
Koko maa	76,5 %	18,0 %	18,2 %	2,4 %	4,7 %	4,1 %	5,8 %	10,1 %

Taulukko 12: Aiotteko ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kk. aikana?

	Ei	Kyllä
Häme	84,0 %	16,0 %
Koko maa	78,1 %	21,9 %

9. Mistä aikoo hakea ulkopuolista rahoitusta?

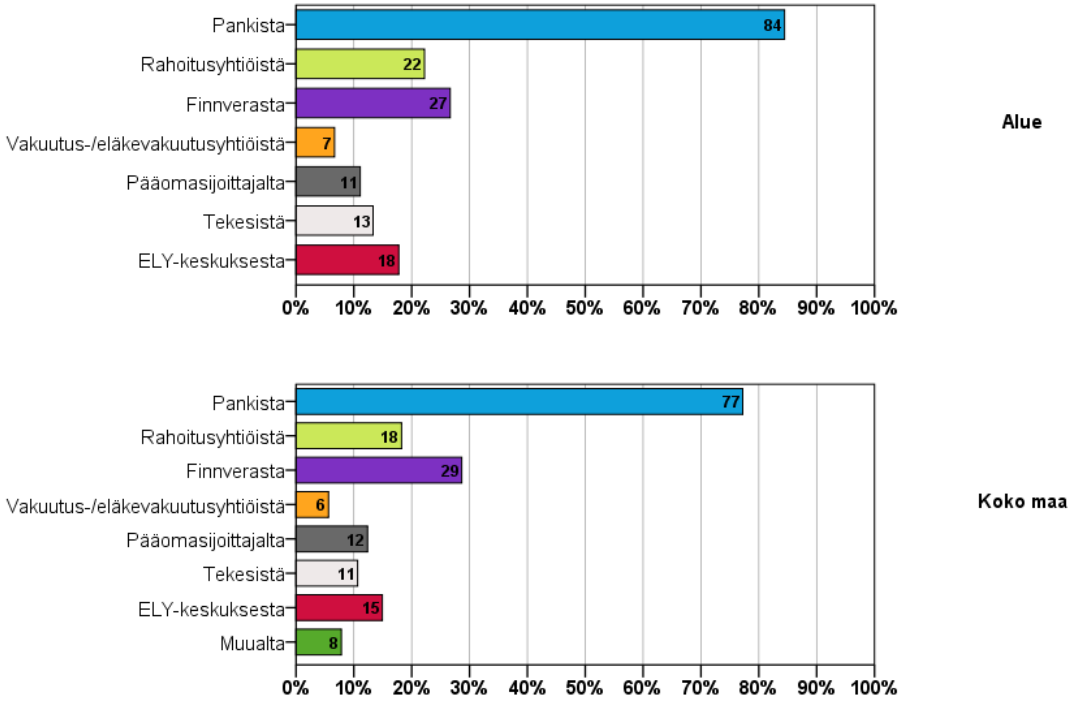

10. Tärkein käyttötarkoitus ulkopuoliselle rahoitukselle - yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta

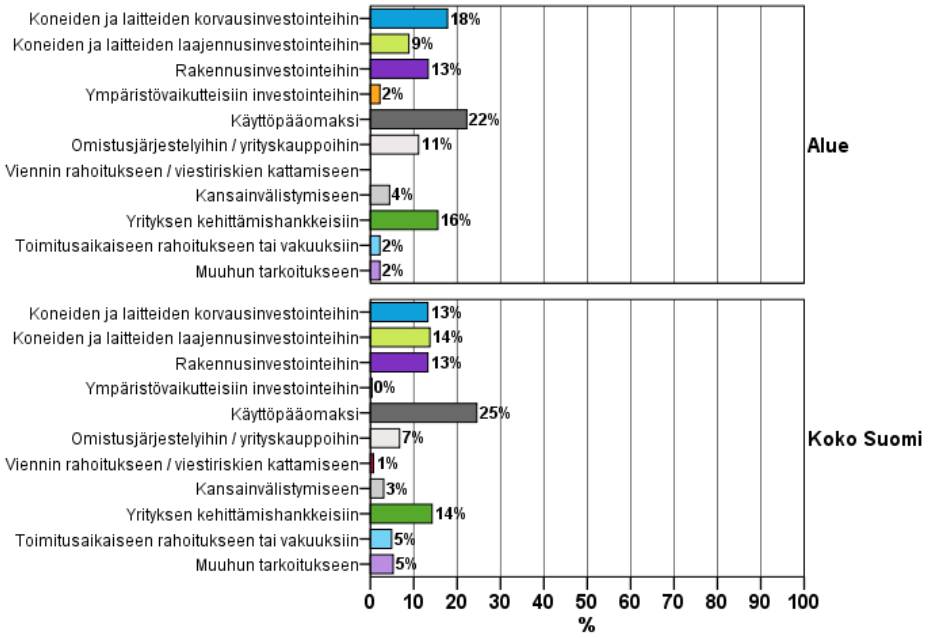

11. Aiotteko hakea Finnveran suhdannelainaa tai -takausta?

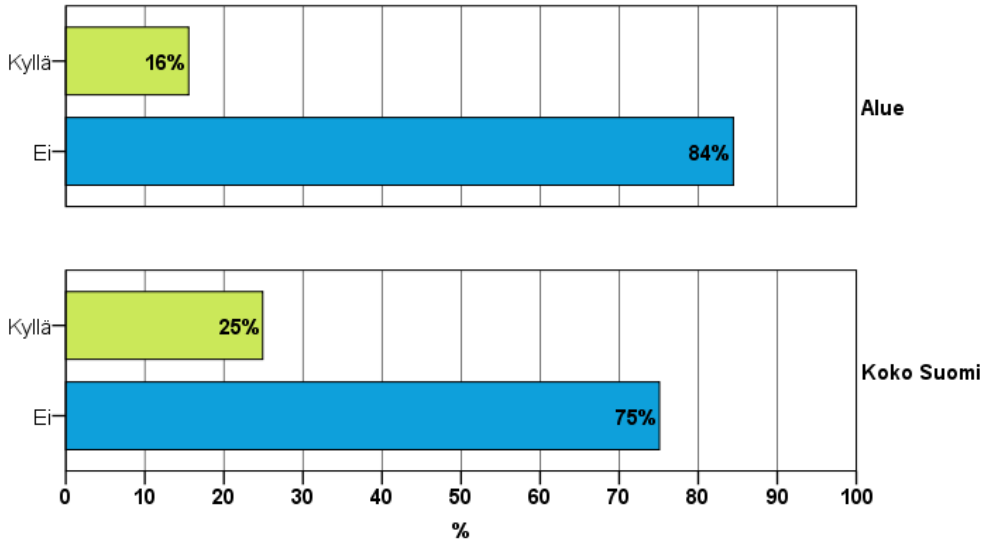

9. AJANKOHTAISET ASIAT

Pk-yrityksistä koko maassa maksuvaikeuksia on ollut 14 % yrityksistä. Vastaava lukema alueella on 12 %. 5 %:lla koko maan pk-yrityksistä on omaa toimintaa (tuotantoa, myyntiä, työvoiman hankintaa) Virossa. Alueen yrityksistä 4 % on vastaavaa toimintaa Virossa. Yrityksistä, joilla ei vielä ole toimintaa Virossa 2 %:ia aikoo siirtää toimintaa lähimmän kahden vuoden aikana Viroon. Alueella vastaava toiminnan siirtoprosentti on 1 %.

Taulukko 13: Onko yrityksellänne ollut maksuvaikeuksia viimeisen 3 kuukauden aikana?

	Ei	Kyllä
Häme	88,0 %	12,0 %
Koko maa	85,9 %	14,1 %

Taulukko 14: Onko yrityksellänne omaa toimintaa (tuotantoa, myynti työvoiman hankintaa) Virossa?

	Ei	Kyllä
Häme	95,8 %	4,2 %
Koko maa	95,5 %	4,5 %

Taulukko 15: Aiotteko lähimmän kahden vuoden kuluessa siirtää toimintaanne Viroon?

	Kyllä, varmasti	Kyllä, todennäköisesti	Ehkä	Emme aio	Ei osaa sanoa
Häme	0,7 %	0,7 %	6,6 %	86,8 %	5,1 %
Koko maa	0,3 %	1,2 %	6,3 %	86,3 %	5,9 %

Taulukko 16: Mikä on tärkein syy toiminnan siirtoon tai käynnistämiseen Virossa?

	Vähäisempi byrokratia	Kevyempi yritysverotus	Kevyempi osinkotulojen verotus	Kevyempi ansiotulojen verotus	Alemmat työvoimakulut	Työvoiman saatavuus	Muu syy
Häme	8,3 %	8,3 %	,0 %	,0 %	50,0 %	16,7 %	16,7 %
Koko maa	1,3 %	10,1 %	,6 %	,0 %	31,0 %	13,9 %	43,0 %

Käännetty arvolisäverotus koskee 22 %:ia koko maan pk-yrityksistä. Alueella vastaava lukema on 21 %. Käännettyyn arvonlisäveroon siirtyminen on lisännyt kohtuullisesti 52 % lisätyötä pk-yrityksissä. Alueella käännettyyn arvonlisäveroon siirtyminen on lisännyt myös kohtuullisesti työtä (47 %). Koko maan pk-yrityksistä suurin osa arvioi, ettei käännetyllä arvonlisäverolla ole ollut vaikutusta harmaaseen talouteen (50 %).

Taulukko 17: Koskeeko käännetty arvonlisäverotus yritystänne?

	Ei	Kyllä
Häme	79,2 %	20,8 %
Koko maa	78,2 %	21,8 %

Taulukko 18: Minkä verran käännettyyn arvonlisäveroon siirtyminen on aiheuttanut yrityksessänne lisätyötä tai muuta hallinnollista taakkaa?

	Kohtuuttomasti	Paljon	Kohtuullisesti	Ei lainkaan	Ei osaa sanoa
Häme	7,0 %	17,5 %	47,4 %	19,3 %	8,8 %
Koko maa	7,3 %	18,7 %	52,4 %	17,4 %	4,2 %

Taulukko 19: Miten käännetty arvonlisävero on mielestänne vaikuttanut harmaaseen talouteen?

	Vähentänyt merkittävästi	Vähentänyt hieman	Ei vaikutusta	Ei osaa sanoa
Häme	3,5 %	15,8 %	43,9 %	36,8 %
Koko maa	1,6 %	13,7 %	49,8 %	34,9 %

SUOMEN YRITTÄJIEN JA ALUEJÄRJESTÖJEN YHTEYSTIEDOT

Etelä-Karjalan Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/etelakarjala
puhelin 010 470 1100

Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa
puhelin (06) 420 5000

Etelä-Savon Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/etelasavo
puhelin 0500 651 311

Helsingin Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/helsinki
puhelin 010 841 3020

Hämeen Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/hame
puhelin 010 229 0390

Kainuun Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/kainuu
puhelin 010 387 7870

Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa
puhelin 06 831 5292

Keski-Suomen Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/keskisuomi
puhelin 010 425 9200

Kymen Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/kymi
puhelin 05 544 3030

Lapin Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/lappi
puhelin 0400 898 200

Länsipohjan Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/lansipohja
puhelin 016 221 701

Pirkanmaan Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/pirkanmaa
puhelin 03 251 6500

Pohjois-Karjalan Yrittäjät
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala
puhelin 010 470 7600

Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/pohjoispohjanmaa
puhelin 010 322 1980

Päijät-Hämeen Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/paijathame
puhelin 010 3224 300

Pääkaupunkiseudun Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/paakaupunkiseutu
puhelin 010 422 1400
Espoon Yrittäjät ry,
www.yrittajat.fi/espoo
puhelin 010 422 1400
Kauniaisten Yrittäjät ry,
Grankulla Företagare rf,
www.yrittajat.fi/kauniainen
puhelin 010 420 6900
Vantaan Yrittäjät ry,
www.yrittajat.fi/vantaa
puhelin 010 322 1720

Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa
puhelin 06 356 0800

Satakunnan Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/satakunta
puhelin 02 634 9900

Savon Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/savo
puhelin 017 368 0500

Uudenmaan Yrittäjät ry -
Nylands Företagare rf
www.yrittajat.fi/uusimaa
puhelin 010 231 3050

Varsinais-Suomen Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi
puhelin 02 275 7100

Suomen Yrittäjät
Mannerheimintie 76 A, 00250 Helsinki
PL 999, 00101 Helsinki
puhelin 09 229 221
faksi 09 229 229 80
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

FINNVERA OYJ:N JA ALUEKONTTOREIDEN YHTEYSTIEDOT

Aluekonttorit

Helsinki
Eteläesplanadi 8 . PL 1010, 00101 Helsinki

Joensuu
Torikatu 9 A, 80100 Joensuu

Jyväskylä
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä

Kajaani
Kauppakatu 1, 87100 Kajaani

Kuopio
Haapaniemenkatu 40 . PL 1127, 70111 Kuopio

Lahti
Laiturikatu 2, 5. kerros, 15140 Lahti

Lappeenranta
Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta

Mikkeli
Linnankatu 5, 50100 Mikkeli

Oulu
Asemakatu 37, 90100 Oulu

Pori
Valtakatu 6, 28100 Pori

Rovaniemi
Maakuntakatu 10 . PL 8151, 96101 Rovaniemi

Seinäjoki
Kauppatori 1-3, 60100 Seinäjoki

Tampere
Hämeenkatu 9, PL 559, 33101 Tampere

Turku
Eerikinkatu 2, 20100 Turku

Vaasa
Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa

Pietarin edustusto

Finnveran Pietarin -edustusto
Ul. Bolshaya Konyushennaya 4-6-8
191186 St. Petersburg
PL 95, 53501 Lappeenranta
puh. +358 405 088 956 faksi +7 812 603 2225

Pääkonttori
Finnvera Oyj

Helsinki
Eteläesplanadi 8 . PL 1010, 00101 Helsinki

Kuopio
Haapaniemenkatu 40 . PL 1127, 70111 Kuopio

Finnvera Oyj
valtakunnallinen vaihde 020 460 11
www.finnvera.fi

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Työ- ja elinkeinoministeriö
Aleksanterinkatu 4, 00170 Helsinki
PL 32, 00023 Valtioneuvosto
puhelin 010 60 6000
www.tem.fi

Etelä-Pohjanmaan ELY
Alvar Aallon katu 8, 60100 Seinäjoki
puhelin 020 636 0030
www.ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa

Etelä-Savon ELY
Jääkärinkatu 14, Mikonkatu 5,
PL 164, 50101 Mikkeli
puhelin 020 636 0120
www.ely-keskus.fi/etela-savo

Hämeen ELY
Kirkkokatu 12, 15140 Lahti
Birger Jaarlin katu 15, 13100 Hämeenlinna
puhelin 020 636 0130
www.ely-keskus.fi/hame

Kaakkois-Suomen ELY
Salpausselänkatu 22, PL 1041, 45101 Kouvola
Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
puhelin 020 636 0090
www.ely-keskus.fi/kaakkois-suomi

Kainuun ELY
Kalliokatu 4, PL 115, 87101 Kajaani
puhelin 020 636 0100
www.ely-keskus.fi/kainuu

Keski-Suomen ELY
Cygnaeuksenkatu 1, PL 250, 40101 Jyväskylä
puhelin 020 636 0040
www.ely-keskus.fi/keski-suomi

Lapin ELY
Ruokasenkatu 2, PL 8060, 96101 Rovaniemi
Asemakatu 19, 94100 Kemi
puhelin 020 636 0010
www.ely-keskus.fi/lappi

Pirkanmaan ELY
Yliopistonkatu 38, PL 297, 33101 Tampere
puhelin 020 636 0050
www.ely-keskus.fi/pirkanmaa

Pohjanmaan ELY
Hovioikeudenpuistikko 19A, PL 131, 65101 Vaasa
Ristirannankatu 1, PL 240, 67101 Kokkola
puhelin 020 636 0140
www.ely-keskus.fi/pohjanmaa

Pohjois-Karjalan ELY
Kauppakatu 40 B, PL 69, 80101 Joensuu
puhelin 020 636 0110
www.ely-keskus.fi/pohjois-karjala

Pohjois-Pohjanmaan ELY
Veteraanikatu 1, PL 86, 90101 Oulu
puhelin 020 636 0020
www.ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa

Pohjois-Savon ELY
Viestikatu 1-3, PL 2000, 70101 Kuopio
puhelin 020 636 0080
www.ely-keskus.fi/pohjois-savo

Satakunnan ELY
Valtakatu 12, 28100 PORI
puhelin 020 636 0150
www.ely-keskus.fi/satakunta

Uudenmaan ELY
Maistraatinportti 2, 00240 Helsinki
puhelin 020 636 0070
www.ely-keskus.fi/uusimaa

Varsinais-Suomen ELY
Ratapihankatu 36, PL 236, 20101 Turku
puhelin 020 636 0060
www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi

Hämeen ELY
Kirkkokatu 12, 15140 Lahti
Birger Jaarlin katu 15, 13100 Hämeenlinna
puhelin 020 636 0130
www.ely-keskus.fi/hame

Suomen Yrittäjät
Mannerheimintie 76 A, Helsinki
PL 999, 00101 Helsinki
puhelin 09 229 221
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

Finnvera Oyj
Valtakunnallinen vaihde: 020 460 11
www.finnvera.fi

Helsinki
Eteläesplanadi 8
PL 1010, 00101 Helsinki

Kuopio
Haapaniemenkatu 40
PL 1127, 70111 Kuopio

Työ- ja elikeinoministeriö
Aleksanterinkatu 4, 00170 Helsinki
PL 32, 00023 Valtioneuvosto
puhelin 010 606 000
www.tem.fi